

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1888/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.362/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az ABAÚJ-ABAÚJBAN EGTC indítványozó képviselőjében eljáró dr. Szepesházi Péter ügyvéd az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszban kezdeményezte a Kúria Pfv.V.20.362/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz indítványozója az ABAÚJ-ABAÚJBAN Korlátolt Felelősségű Európai Területi Együtműködési Csoportosulás (EGTC), melynek tagjai magyar és szlovák települések önkormányzatai. Az ABAÚJ-ABAÚJBAN EGTC-t elsődlegesen területfejlesztés terén való együttműködés céljából hozták létre. Az ABAÚJ-ABAÚJBAN EGTC adminisztratív feladatainak ellátását – szerződéses úton megbízott munkaszervezetként – a Vidék- és Területfejlesztést Elősegítő Alapítvány (a továbbiakban: VITEA Alapítvány) látja el.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, mint támogató nevében eljáró Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal mint pályázatkezelő és az ABAÚJ-ABAÚJBAN EGTC mint kedvezményezett között 2012-ben, 2013-ban és 2014-ben több pénzügyi támogatási szerződés jött létre. A támogatási szerződések mindegyikében szerepelt az a kitétel, miszerint a kedvezményezett a szerződések aláírásával kijelenti, hogy a jogosulatlanul igénybe vett támogatás összegét és annak kamatait az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendeletben foglaltak szerint visszafizeti.
- [4] A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal (a továbbiakban: KEHI) 2016 augusztusában készült ellenőrzési jelentésében a pályázati támogatások felhasználását illetően több

szabálytalanságot állapított meg. Közöttük rögzítette azt is, hogy a VITEA Alapítvány az indítványozó részére nem számlát, hanem számlát helyettesítő számviteli bizonylatot állított ki, ami nem felelt meg az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) előírásainak, így ezen költségeknek a támogatások terhére való elszámolása szabálytalan volt.

- [5] A Külgazdasági és Külügyminisztérium 2016. október 6. napján kelt felszólító levelében tájékoztatta az indítványozót, hogy a KEHI ellenőrzési jelentésében foglaltak alapján megállapította, az indítványozó a 2012-2014. évi támogatások terhére szabálytalanul számolt el és előírta a szabálytalanul felhasznált támogatások kamattal növelt összegének 30 napon belül történő visszafizetését. A felszólítás ellen az indítványozó kifogással élt. A Külgazdasági és Külügyminiszter a kifogást 2016. december 22. napján elutasította.
- [6] 2.2. A VITEA Alapítvány ellen az adóhatóság vizsgálatot folytatott le, melynek eredményeként a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Fellebbviteli Igazgatósága a 2017. november 15. napján kelt határozatával az alapítvány terhére áfa adónemben adóhiánynak minősülő adókülönbözetet állapított meg, azzal egyező összegű áfát, adóbírságot, valamint késedelmi pótlékot szabott ki. Az alapítvány felügyeleti intézkedés iránti kérelmére a NAV vezetője – méltányosságból – a kiszabott adóbírságot törölte, a másodfokú határozat egyéb rendelkezéseit hatályában fenntartotta.
- [7] A jogerős határozat elleni közigazgatási perben a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 8.K.27.621/2018/5. számú, 2018. november 8. napján kelt ítéletével a VITEA Alapítvány keresetét elutasította. A bíróság kifejtette, hogy a VITEA Alapítvány az általa végzett közhasznú tevékenység ellenére az áfát illetően adóalanynak minősült, mivel az Áfa tv. 6. § (1) bekezdése értelmében az adminisztratív szolgáltatási tevékenysége gazdasági tevékenység, amelyet az alapítvány szerződéses úton, a saját nevében, független formában végzett.
- [8] 2.3. A Külgazdasági és Külügyminisztérium az indítványozó ellen pert indított, keresetében az indítványozó alperes jogosulatlanul elszámolt támogatás és járulékai megfizetésére kötelezését kérte. Követelését a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseken túl a szerződések támogatással kapcsolatos kötelezettségvállalásaira és a jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésének kötelezettségére alapította.
- [9] Az elsőfokon eljáró Budai Központi Kerületi Bíróság a 8.P/G.21.188/2021/37. számú ítéletében a keresetet elutasította.
- [10] A felperes fellebbezése folytán másodfokon eljáró Fővárosi Törvényszék az elsőfokú ítéletet – részben eltérő és kiegészített indokolással – a 2.Gf.75.485/2022/6/II. számú ítéletével helybenhagyta. A VITEA Alapítvány által kiállított bizonylatokkal való elszámolás kérdését úgy ítélte meg, hogy a NAV megállapításai a per elbírálása

szempontjából nem bírtak jelentőséggel. A támogatási szerződésekben a kedvezményezett az alperes indítványozó és nem a munkaszervezete, a VITEA Alapítvány, ezért ebben a körben az alperes szerződésszegését nem állapította meg.

- [11] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérelmét a támogatási szerződések elszámolási szabályaira alapította. A VITEA Alapítvány áfa nélküli számviteli bizonylataival kapcsolatban vitatta a másodfokú bíróság indokolását és hangsúlyozta, hogy fellebbezésében az alperes jogsértésére hivatkozott, miszerint nem áfás számlákat fogadott be és számolt el a támogatások terhére.
- [12] A Kúria rögzítette, hogy az alperes indítványozó az ellenkérelem előterjesztésére számára biztosított 15 napos határidőt elmulasztotta és igazolási kérelmet nem terjesztett elő, ezért a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelem visszautasításával kapcsolatos hivatkozására térhetett ki.
- [13] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét – a rendkívüli jogorvoslat keretei között – kizárólag a VITEA Alapítvány elszámolási bizonylatait illetően vizsgálta érdemben. Megállapította, hogy a jogerős ítélet a VITEA Alapítvány bizonylatai szabálytalan elszámolására alapított kereseti kérelmet elutasító részében jogszabálysértő. A támogatási szerződések szerint – az alperes indítványozó által sem vitatottan – az alperest a támogatások felhasználása során a vonatkozó számviteli, adóügyi, közbeszerzési és társadalombiztosítási jogszabályok előírásai érvényesítésének kötelezettsége terhelte. Ezt a kötelezettségét szegte meg az alperes indítványozó a VITEA Alapítvány áfát nem tartalmazó (a szabályosan kiállított számlák feltételeinek nem megfelelő) elszámolási bizonylatainak befogadásával és azoknak a támogató felé történt elszámolásával. A Kúria kiemelte, nem önmagában a számviteli, adóügyi stb. jogszabályoknak meg nem felelően bizonylatolt költségek befogadása, hanem azoknak a támogató felé történő elszámolása minősült szabálytalannak és vont maga után – a szerződésekben foglaltak szerint – a jogosulatlanul igénybe vett (ebben az értelemben jogszabálysértően elszámolt) támogatási összeg és kamatai visszafizetésének kötelezettségét. Az eljáró bíróságok indokolásaira utalva a Kúria hangsúlyozta, hogy a támogatási szerződések megszegésével jogosulatlanul elszámolt támogatási összeg visszafizetésének kötelezettsége objektív alapú jogkövetkezmény (szankció) volt. Az alperes indítványozó visszafizetési kötelezettségét önmagában megalapozta a bizonyított szerződésszegése. Minderre tekintettel a Kúria a Pfv.V.20.362/2023/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatásával az alperes indítványozót a VITEA Alapítvány elszámolási bizonylatainak jogosulatlan elszámolására figyelemmel visszafizetendő támogatások, valamint ügyleti és késedelmi kamatok megfizetésére kötelezte.
- [14] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ára hivatkozással az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés első mondata, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései, valamint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése sérelmét állítva kérte a Kúria határozata alaptörvény-

ellenességének megállapítását és megsemmisítését. A megállapított tényállást, a hatósági és bírósági eljárásokat és döntéseket részletesen bemutató és kifogásoló beadványa szerint a támadott kúriai határozat alaptörvény-ellenessége a Kúria önkényes mérlegeléséből származik, ennek eredményeként sérültek a hivatkozott alaptörvényi rendelkezések. Indítványában – konkrét összefüggés megjelölése nélkül – további alaptörvénybeli rendelkezéseket [O) cikk, R) cikk (2) és (3) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése, a 25. cikk (1) bekezdése és a 28. cikk] is idézett. Hivatkozott nemzetközi szerződésekre és nemzetközi, valamint uniós bírósági döntésekre.

[15] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntení kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panasz akkor fogadható be, ha az megfelel a törvényben előírt követelményeknek, különösen az Abtv. 26-27. és 29-31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. §(1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a) – f)* pontjaiban foglalt kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (3) bekezdés értelmében a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.

[16] 4.1. Az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek az alábbiak szerint felel meg:

[17] Az indítványozó által 2024. január 21. napján kézhez vett kúriai ítélet ellen 2024. március 20. napján elektronikus úton a bírósághoz benyújtott alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdésére és az Ügyrend 28. § (1) bekezdésére figyelemmel – határidőben érkezett. Az Ügyrend 28. § (2) bekezdésére figyelemmel ugyancsak határidőben érkezettnek minősül a 2024. április 22. napján kézhez vett hiánypótlási felhívásra 2024. május 22. napján érkezett kiegészített alkotmányjogi panasz.

[18] A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.

[19] Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz. Tartalmazza: *a)* a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); *b)* az eljárás megindításának indokait (az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvénybe foglalt törvény előtti egyenlőséghez, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz és érdemi jogorvoslathoz fűződő jogait sértette a támadott kúriai határozat, melyek következtében sérült a tulajdonhoz való joga is); *c)* az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Kúria Pfv.20.362/2023/8. számú ítélete); *d)* az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdés első mondata, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése]; *e)* indokolást arra nézve, hogy a

sérelmezett bírói döntés miatt ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.

- [20] Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [21] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz benyújtására az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll, tekintettel arra, hogy az alapügy alperese volt.
- [22] 4.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg továbbá, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását. A feltételek meglétét az Alkotmánybíróság mérlegeli (lásd: 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]).
- [23] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria jogszabálysértő önkényes mérlegeléssel hozott döntést, megsértve ezzel a törvény előtti egyenlőség, a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslatihoz való jogait és ennek eredményeként sérült a tulajdonhoz való alapjoga is. Az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltak alapján először is azt állapította meg, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában lényegében a Kúria eljárásával és döntésével, annak érvelésével, indokolásával való egyet nem értését fejtette ki, a Kúria döntését önkényes mérlegelésen alapulónak és jogszabálysértőnek ítélve. Az Alkotmánybíróság szerint az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a Kúria eljárásával, döntésével és annak indokolásával, önmagában nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására.
- [24] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is utal arra a következetes gyakorlatára, amely szerint lehetőleg tartózkodik a törvényértelmezési kérdésekben történő állásfoglalástól, annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntésekben megjelölt bizonyítékok és érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e azokat, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás valóban megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis a jogalkalmazó feladata. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a alapján a támadott döntéseket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálja felül, nincs hatásköre a bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára, így a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megállapítására vagy a jogvitát lezáró határozat nem alkotmányossági szempontú kritikájára (lásd: 3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]).
- [25] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében garantált tulajdonhoz való jog, a XV. cikk (1) bekezdés első mondatában deklarált törvény előtti egyenlőség és a XXVIII. cikk (1) bekezdése

szerinti tisztességes bírósági eljárásához való jog tekintetében nem tartalmaz megfelelő indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett kúriai határozat miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. Az alkotmányjogi panasz részletesen ismerteti a kúriai döntést és indokolást, valamint az alapul szolgáló ügyet, az alaptörvény-ellenességet azonban kizárólag a Kúria önkényesnek ítélt mérlegelésében látja. Az indítványozó a Kúria által megjelölt, a felülvizsgálati kérelem elbírálása jogszabályi korlátaira tekintet nélkül idézi és kifogásolja a kúriai döntést megelőző hatósági és bírósági eljárásokat, határozatokat is, amely kifogások nem hozhatók összefüggésbe a támadott kúriai ítéletbe foglalt döntéssel. Az Alkotmánybíróság szerint nem tekinthető megalapozottnak az az érvelés, amely azon alapul, hogy valamely – egyébként törvényes keretek között, bizonyítási eljárások lefolytatásával megállapított tényállás alapján hozott – döntés a panaszosra nézve kedvezőtlen {lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23]}.

[26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog kapcsán pedig megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó az ügyben élhetett és élt is – rendes és rendkívüli – perorvoslattal, ekként jogorvoslathoz való jogának sérelme fel sem merülhet.

[27] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasza az Alaptörvény felhívott rendelkezései tekintetében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg, ekként nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem, ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. november 26.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s.k.
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s.k.
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s.k.
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s.k.
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s.k.
alkotmánybíró